

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 12 kor — fill.
Fél évre : 6 kor — fill.
Negyed évre 3 kor — fill.

Egyes szám ára 8 fill.

Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi iro-
dája, Barátok-tere Manojlovics-há-
za.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 49.

Nyitott sorozatú 40 fillér.

Vörösmarty ünnepély Szabadkán.

Száz esztendő pergett alá az idő végtelen homokóráján, száz esztendő dúló vihara és áldásthozó verőfénye özönlött a magyar hazára mióta a „nemzet költője“ a magyar nyelv újjateremtője, Vörösmarty Mihály megpillantotta Magyarországot kék égét.

A lánglelkű költő, a kit báró Eötvös, a nagynevű miniszter és író a „nemzet költője“ névvel illetett, — abban a borongó korszakban tanította a nemzet a hazaszeretetet szent érzelmére, a mikor a megtorlás ígája nehezedett a magyarra, a mikor leginkább volt szükség lelki vigasztalóra.

Ha az „Isten áld meg a magyart!“ a magyar nemzet imádsága, akkor a „Hazádnak rendületlenül légy hűve óh magyar!“ a hazaszeretet szent törvénye, mely mélyen van bevésve minden hálás magyar lelkében.

A mai napon az ország minden polgára Vörösmartyt emlegeti.

Szabadka város hazafias közönsége is méltó módon vett részt az ünnepségekben:

Az ünnepély lefolyásáról következő tudósításunk számol be:

A Szt. Teréz egyházban 10 órakor kezdődött a szent mise, amelyen az egyesületek, testületek és nagyszámú ünneplő közönség vett részt. A templom hajóját egészen megtöltötte a hölgy és uri közönség. Az egyesületek zászlóik alatt jelentek meg. Dismagyarban voltak Schmausz Endre főispán, Mamuzsich Lázár polgármester, Farkas Zsigmond, Janiga János és Dr. Brenner József. A templom bejáratánál urhölgyek gyűjtöttek a Vörösmarty szoborra.

Sraub D-mol miséjét adta elő a zenekar. A fősólyót Pekri tenorista énekelte. Gaál Ferencznek „Ave verum“ cz. egyházi énekét Pekri és Seunig Károlyné gyönyörűen adták elő.

Diszgyűlés.

A Pest szálloda nagy terme, ahol az ünnepély legmagasztosabb része folyt le nemzeti színű zászlókkal volt eldiszítve. A karzatokon a tanító-

képző intézet leányserege díszlett. A pódiumon délszaki növényekkel körülvevé állott Vörösmarty Mihály mellszoborra.

Tizenegy óra volt már, mikor bevonult az ünneplő közönség Schmausz Endre főispánnal az élen. Éljenzés hangzott el a teremben mire a közönség elfoglalta a helyét. A pódiumra állított asztalnál az elnökség ült nevezetesen Schmausz Endre főispán Mamuzsich Lázár polgármester, Dr. Antunovics József, özv. Morvai Ákosné Mokosai Matyás esperes, prépost plébános.

Az ünnepély megnyitása előtt Farkas Zsigmond a következő szavakkal kérte fel a védnököt az ünnepély megnyitására:

Méltóságos uram! Védnök ur!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Hazafias tisztelettel üdvözlöm önöket e mai alkalommal, Vörösmarty Mihálynak százéves születés-napja nagy nemzeti ünnepén.

Üdvözlöm azon bizottság nevében, a mely Szabadka szab. kir. város egész társadalmáról a mai ünnepség létesítésére megbízást kapott. A midőn önök kegyesek voltak megjelenni itt, hogy ünnepi lelkesedéssel felmagasztalják a „Szózat“ halhatatlan költőjének emlékezetét, annak a Vörösmarty Mihálynak, a kinek szebben a bűbájós dajkadal, az édes magyar nyelven senki sem beszélt és a kinek nagy alakja beragyogta az egész századot, akkor Önök fényes bizonyítgatását szolgáltatták annak, hogy Szabadka szab. kir. város közönsége, a nemzeti geniusnak, a hazafiság oltárán ihletessen mindenkor áldozni kész. — Ezért a bizottság nevében méltóztassék kgyesen elfogadni hálánkat és köszönetünket.

És most méltóságos védnök ur, mely tisztelettel felkérem, hogy a mai ünnepélyt megnyitni kegyeskedjék.

Ezután Schmausz Endre védnök az ünnepélyt következő beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Tegnap telt le századik éve Vörösmarty Mihály költő fejedelmünk születése évfordulójának. Ezen alkalom, a mely országszerzte, valamint az est beálltakor egyenkint gyulnak ki kezdetben a csillagok és az éj továbbhaladtán megszaporodnak, majd azok milliói tünek fel az égboltoz ton, ehhez hasonlóan indult meg Vörösmarty emlékezte száz éves jubileumának megünneplése is

országszerzte. Elejével csak egyes irodalmi egyletek majd városok és falvak, egyletek és iskolák vették át visszhangképen folytonosan a benső hála lerovására szolgáló módot és alkalmat, a míg országszerzte az egész égboltozaton örömtűzek lángjának fénye töltötte be.

Mindenki áldozni akárt annak a nagy szellemnek, a ki a magyar költői nyelvet a leg-hatékonyabban megteremtette, akar áldozni annak, a ki műveiben, alkotásaiban örökké fog élni.

Minden nemzet akkor nagy és akkor bir jövővel, ha az ő nagyjait tiszteletben tartja és azok emléke előtt meghajol,

Spontán belső vágyunk volt nekünk is ezen nagy költő iránti hódolat és a nemzet odaadásának eclatáns nyilvánításában résztvenni.

Itt Szabadkán először is a kath. legényegylet, a kath. kör vetették fel az eszmét, a melyet mindnyájau tápláltunk, a melyet mindenki már a magáénak tartott. Ezt az ő felhívásukra örömmel fogadván, az összes egyletek s az egész társadalom azt magáévátette, az ünnep rendezéséhez fogtunk és hogy mennyire eltaláltuk azt, hogy Szabadka szab. kir. város hazafias közönsége mily mélyen érzi szükségét annak, hogy tiszteletének, hódolatának a legnagyobb magyar költő emlékezte iránt kifejezést adjon, azt hiszem, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ime Szabadka szab. kir. város intelligens hazafias közönségének nagy része a mai ünnepélyen tényleg jelen van.

Soha magyarabb, soha nemzetesebb költő nem játszott a lanton, mint Vörösmarty Mihály; senki sem találta el a nemzet érzületét oly igazán mint ő, habár a nemzet jövője iránt sokszor kétségbeesés dult lelkében és ezen szomorúságának adott sok esetben igen erős igen hathatós kifejezést, de nem hagyta el őt soha egyuttal a remény, hogy a nemzet önréztetle ébredve lelke mélyéből felkarolva saját nyelvét, saját jövőjét, a mult példáin okulva, régi dicsőségét alkotmányos szabadságát és ezzel régi dicsőségét képes lesz visszavinni, hogy egyuttal a magyar nyelv zengzetes édes hatalma ezen az egységes nemzet minden-fiat befogja tölteni, hogy azonkor, amidőn a magyar nyelv használata csak jobbágyokra szorult, meg fog szünni örökre. Sejtelve teljesült, fájdalom tájadalom! hogy a felbuzdult nemzeti öröknek megtörése az ő lelkében mély nyomot hagyott, s hogy csakhamar bekövetkezett az ő hatlyudalla. De az ő nemes lelkének hite reménysége, a mely a magyar szózatban a nemzet [szívéből] véve oly erős kifejezésre jutott azon részben ment teljeseedsbe, a mely a nemzet jövőjét újra felvázlását je'ezte, „Mert eljött a jobb kór, mely után imádság epedezett százazrek ajakán.

Ó nem érthette meg, de mi megértük és most az ő hite az ő reménysége teljesedése íme az elmúlt század végén bennünket a jövő századdal szemben is megnyugvással tölt el, mert tudjuk azt és érezzük, hogy ünnep lesz, de nemcsak egy ünnep, hanem egy folytonos ünnepe lesz már a nemzetnek ezután.

A mai ünnepélyes együttlétünk alkalmával az ő emlékének hódolva, hogy erre a magam részéről teljes alkalmat nyujtsak, azt hiszem nem tehetek egyebet, minthogy szabad folyást engedjek az ünnepély programjának, hogy az ő gondolatai, az ő varázseréje az ő lelke szálljon meg valamennyiünket, hogy az ő nagy szelleme iránti hódolatunkat kifejezésre juttathassuk az ő saját műveinek meghallgatásával és hogy egyúttal remélhessük azt, hogy azon nagy szelleme velünk lesz, midőn róla így jól, így helyesen megemlékezni akarunk.

Az ő legszebb szövegével, azzal a dallal, amely nemzet imádságává vált kezdjük meg ünnepünket, Ennek következtében, hogy ezt megtehessük „Vörösmarty-emlék ülést“ ezennel megnyitottunk kijeletem.

Felkérem tehát a dalárdát legyen szives ezen nemzeti dalunkat elénekelni, hogy mi azt elimádkozhassuk, hogy a mindenhol ég áldása maradjon ezen az országon!

Lelkes éljenzés követte a főispán szavait, melynek befejeztével a magyar nemzet imádságát a „Szózat“ot énekelte el a „Szabadkai Dalegyesület“, melyet a közönség állva hallgatott végig. Tomboló tetszésnyilatkozatot idézet elő eme gyönyörűen előadott nemzeti dal.

Utána Dr. Demidor Imre Vörösmarty-nak „Merengőbőz“ cz. költeményét szavalta el. Szavallatával nagy hatást keltett, a közönség lelkesen megéljenezte.

Milassin Andor énekelte el a „Kerü pohár“ cz. dalt, gyönyörű hangjával általános tetszést keltett.

Az ünnepi beszédet Dr. Rorák Imre gymn. tanár mondotta el, beszéde valószínűs tanuimányt képez, rendkívüli szakavatottsággal volt összeállítva.

Az ünnepély fénypontja volt Szabados Ilonka szavalata, melyet Dr. Brenner József zongorán kísért. A lelkes éljenzés és taps hangzott fel a szavallat után.

A rendezőség szép virágcsokorral kedveskedett a szereplőknek.

Végül a daleyestület a „Hymnus“ énekelte el nagy hatással.

Az ünnepély befejezése előtt a védnök következő szavakkal zárta be a diszgyűlést:

Milyen tisztelt ünneplő közönség!

A hallottak után lelkiünk eltelve a nagy költő iránti kegyelettel, nem lennénk teljesen hűek ahhoz, amit Vörösmarty gondolt és írt, ha nem emlékezünk meg egyúttal, ma midőn az ő szellemétől ezuttal bucsuzni készülünk, azon hazafias érzület mellett, a melyet ő mindenütt a legháborozottabban

kifejezésre juttatott, egyúttal arról, hogy ő ezen hazafiaságot mindenkor és mindenha egyszersmind a dinasticus érzülettel, a fel-séges uralkodóval való kapcsolatban juttatta kifejezésre; vagy nem ő énekelte-e:

„A legelső magyar ember

A király:

Érte minden honfi karja

Készen áll.

Lelje népe boldogságán

Örömet,

S hír, szerencse koszoruzza

Szent fejét!

Remélem tisztelt uraim és hölgyeim! hogy mi úgy bucsuzunk el Vörösmarty emlékezetétől legméltóbban, ha mi is elmondjuk véle: hogy hír s szerencse koszoruzza királyunk szent fejét! Éljen a király! S bár Vörösmarty nem igényel oszlopot, mert ő maga is oszlop volt és az ő emlékét minden egyéb költői műveivel érczénél is erősebben fogja a magyar nemzet szívében megőrizni; az ő emlékét ünneplő utódok mégis régi adósságukat lerovandók, most neki szobrot emelni készülnek és dicső királyunk volt az első között, ki a nemzet e kegyelelessé tényleg részt kívánt magának s így valamint Vörösmartyban egyesülve volt a lángoló hazaszeretet a dinasticus érzülettel, egy viszont a mi kegyes, jószágos királyunk ezen lelkesítő ténye is mindenha egyesülve lesz azo oszloppal, a melyet a nemzeti hála Vörösmarty-nak fog emelni s a melyhez most már a mai alkalmából általunk jó szívet adott obulusok is hozzá fognak járulni.

Éljen a király! Éljen a haza!

Ezzel a Vörösmarty emlékünnepet bezárom.

Diszelőadás a színházban.

Decz. 1.

Vörösmarty-ünnep. Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulóját színházunk diszelőadással ünnepelte meg. Diszt előt a nagy alkalomra a közönség is, mely zsuffoltság megtöltötte a színházat is, bár a nézőtérén semmi külön dísz nem jelezte az ünnepélyt, az ünnepi hangulat megnyilatkozott a megjelentek nagy számában, azokban a frenetikus tapsokban, mely az egyes számok után felhangzott, megnyilatkozott abban a lelkesedésben, mely a *Szózat* felzúgó hangjaira tört ki a közönségből, állva hallgatván végig a lángelkű költő lelkes szavait; tapsolt, tombolt szüntelenül, szakadatlanul mindaddig, míg újra felhangzott a „*Hazádnak rendületlenül*“.

Ez volt a leglelkesebb momentuma az ünnepélynek, mely egyébként az örök-zépségű „*Hunyadi nyitány*“-nyal kezdődött; majd Farkas lépett a lámpák elé, hogy elszavalja Somló Sándor ünnepi *Prolog*-ját. A nagy lendülettel, de kissé hosszasan megírt prologust Farkas ünnepi hűvel előadott szavallatában állandó figyelemmel hallgatta közönségünk s zúgó tapssal jutalmazta erőteljes szavallatát, melynek befejeztével az összes személyzet részben jelmezben, részben diszmagyarban zenekari kísérettel rendezette a „*Szózat*“-ot. A közönség mintegy varázstűrésre állott fel s így hallgatta meg kétszer is gyönyörű himnuszunkat. Némi előkészület után következett *Cilley és Hunyadiak* című drámájának harmadik felvonása a *futaki országgyűlés*, a hol a Hunyadiak ellen áskálódó Cilley és Hunyadi László kénytelen-kelletlen bekességre lépnek. Nagyobb hatást kelteni nem tudott, a cselekvés nélkül való kép, az a főérdekesége azonban, hogy ama

kor összes főalakjait színre hozza, ezuttal is érvényesült. Részt vettek előadásában Papp (László király), Baróthy (Cilley Ulrik), Tóth (Gara László), Wlasiós (Giskra János), Rótkői (Ujlaki Miklós), Kovács (Ország Mihály), Farkas (Hunyadi László). *Pesti Hírsz* (köz-nemes.)

Az ünnepi előadás második szakasza Geiger A. Mór zeneszerzőnk *Szózat-nyitány* ával kezdődött, melyet a szerző lelkes dirigálása után erősen megtapsoltak. Utána *Niczkyné* érzéssel szavalta el *Kozma Andor* Vörösmarty című hangulatos költeményét, melyet *Pekry* ének száma követett. *Hunyadi László* című opera nagy áráját énekelte nagyon szépen. Néhány percnyi szünet után az összes személyzet ajkán felcsendült a *Főthi-dal*, melyet megkellett ismételnök.

A harmadik szakaszt *Gadl* Ferencnek a zenekar által szabadon előállított *Magyar-nyitány*-a kezdette meg; ez után *Tóth A.* szavalta el a „*Vén cigány*“-t. Gyönyörű szavallatát tomboló éljen- és taps-vihar jutalmazta, úgy hogy újra el kellett szavalnia; majd Papp jelent meg a színen, hogy elszavalja Vörösmarty *Szép Ilonkáját*. Szavallatát zenekísérettel és előképek illusztrálták, mely utóbbiak izléses rendezése *Fereneczy* Frigyes szakavatott és ügyes kezére vall. Papp szavallatával tehetségének újabb bizonyítékát adta. Az előadás legkedvesebb száma *ezután* jött, t. i. midőn *Csendes A.* Vörösmarty „*Pétké*“ című költeményét szavalta bájosan, édesen, úgy hogy a közönség nem tudott betelni és szavallatát megisméltette, hogy még egyszer hallgathassa be-hízélgő szavait. Az ünnepélyt *Pekry* fuvola szólójával és *Baróthy* fejezte be *Molnár László* „*Vörösmarty emlékezete*“ című költeményének szép előadásával.

A dicső közönség egy gondosan és ügyesen összeállított műsor emlékével és ama tudattal távozott, hogy fiatal erőik tehetsége gondos vezetés mellett még sok élvezetes estét nyújthatna.

Vasárnap este megismélték az előadást ismét telt ház előtt.

Különfélék.

— **Százötvenezer koronás jótékonyág.** Ujfalusi közsege örömmünnepet ült a napokban. A nemes lelkű Chotek Rudolf gróf 70 000 korona költséggel árvaházat építtetett, amelyet most szentelt fel a közsege lelkese Egel János apátplébános. Az árvaházzal ielenzhez is van összekapcsolva. Az új intézmény „*Rudolphineum*“ nevet nyert. A nemes gróf az intézet fenntartására 80 000 koronás alapítványt tett.

— **Párbajozó ügyvédek.** Tegnap számunkban azt írtuk, hogy Balogh dr. és Blau dr. közötti párbaj vont csövé fegyverekkel ment végbe. Hírünknek ez a része téves információ alapult, amennyiben a párbaj sima, légy nélküli fegyverekkel vívatott, és hogy ebben az ügyben sem fegyver sem párbajbírósg nem provokáltatott.

— **Véres verekedés.** Beke János 19 éves legény alaposan felöntött a garatra tegnap este. A mulatságot ma reggel folytatta egyik koremből a másikba tért be. Egyik VII. körü koremben egy legény társaság ült együtt. Beke sértegette a társaságot mire dulakodásra került a sor, melynek hevében Beke kivette z ebéől löttött revolverét de kicsavarták kezéről és székekkel alaposan összeverték, úgy hogy a mentők segítségét kellett igénybe venni.